

Cemeg yn y Cwricwlwm i Gymru

Sut mae defnyddio'r ddogfen
cefnogaeth cynllunio cwricwlwm

rsc.li/3umW7Y4

Rhif elusen gofrestrdig: 207890

Cemeg yn y Cwricwlwm i Gymru: Sut mae defnyddio'r ddogfen cefnogaeth cynllunio cwricwlwm

---

Mae'r ddogfen hon wedi cael ei datblygu o'n sesiynau cefnogi athrawon ar-lein ac mae'n cynnwys canllawiau ar ddefnyddio'r ddogfen 'Cemeg yn y Cwricwlwm i Gymru: cefnogaeth cynllunio cwricwlwm (cam cynnydd 4)' ar yr un pryd â chadw ethos fframwaith cwricwlwm y Gymdeithas Gemeg Frenhinol a'r Cwricwlwm newydd i Gymru. Dyfeisiau clyfar yw'r enghraifft sydd yn y ddogfen hon ac nid yw'n gynhwysfawr, ac nid hon yw'r unig ffordd o roi'r canllawiau ar waith. Mae'n fan cychwyn ar gyfer y rheini sydd eisiau rhagor o gyfeiriad ac ysbrydoliaeth.

Cyflwyniad

Ar dudalennau 7–12 y ddogfen 'Cemeg yn y Cwricwlwm i Gymru: cefnogaeth cynllunio cwricwlwm (cam cynnydd 4)' mae tabl sy'n cynnwys gwybodaeth o fframwaith cwricwlwm y Gymdeithas Gemeg Frenhinol, a disgrifiadau o ddysgu o'r Datganiadau o'r Hyn sy'n Bwysig perthnasol o'r Cwricwlwm newydd i Gymru. Mae amlinelliad manwl ar gyfer y cynnydd a awgrymir gyda cham cynnydd 4 (tudalennau 11-14) yn y canol. Nid yw'r tabl hwn yn rhagnodol, ond mae'n cael ei gynig i ysbrydoli ac i helpu athrawon pan fyddant yn cynllunio eu cwricwlwm.

Nid defnyddio'r tabl cefnogaeth cynllunio cwricwlwm o'r brig i'r gwaelod yw'r nod (gan nad yw'r pynciau mewn unrhyw drefn benodol). Mae'r tabl yn golygu bod athrawon yn gallu dewis sgiliau, cysyniadau a dealltwriaeth gysylltiedig o'r chwith, yn gyntaf, ac addysgu'r rhain mewn trefn gydlynol a rhesymegol cyn datblygu'r rhain ymhellach drwy symud ar draws i'r dde. Dylid gwneud hyn dros dair blynedd y cam cynnydd hwn. Dylai athrawon ddefnyddio eu crebwyll proffesiynol ynghylch faint o'r cysyniadau a'r sgiliau yn y ddogfen hon mae modd rhoi sylw iddyn nhw yn yr amser a ddyrennir a hepgor/gwahaniaethu eu cwricwlwm yn briodol yn ôl model cwricwlwm eu hysgol.

Mae Ffigur 1 ar dudalen 3 yn rhoi canllaw gweledol i'r tabl cefnogaeth cynllunio cwricwlwm a'r colofnau gwahanol a'r cynnwys mae'n ei roi.

Mae'r ddogfen yn ceisio rhoi enghraifft o sut mae modd defnyddio'r wybodaeth yn y tabl yn effeithiol ac yn briodol wrth gynllunio eich cwricwlwm cemeg. Mae disgwyl y bydd gan bob ysgol yng Nghymru ei ffordd unigryw ei hun o gynllunio'r cwricwlwm ac rydyn ni'n gwybod efallai y bydd gan rai adrannau fwy o ddewis am gyd-destunau ar gyfer y cwricwlwm newydd nag eraill. Er enghraifft, dyfeisiau clyfar yw'r cyd-destun sydd wedi cael ei ddewis. Eglurir y sail resymegol dros y dewis hwn, ac yna ceir enghreifftiau o sut mae rhoi hyn ar waith.

Figur 1 Canllaw i'r tabl 'Cemeg ar gyfer Cymru: cefnogaeth cynllunio cwricwlwm.'

Amnelliad manwl o beth fyddai'n gynydd da mewn cemeg (a gwyddor gysylltiedig) er mwyn deal rhagor a gosod syfeini addas ar gyfer cam cynnydd 5. Ar gyfer 'cemeg fel gwyddoniaeth' a 'chysyniadau cemegol', cafodd adnoddau Best Evidence Science Teaching ac adnoddau STEM eraill eu defnyddio ar weithio'n wyddonol¹ er mwyn datblygu'r adran hon. Cafodd yr wybodaeth gyd-destunol 'cemeg a'r byd' ei darparu gan weithgor cwricwlwm y Gymdeithas Gemeg Frenhinol ochr yn ochr â rhai syniadau mwy penodol a nodir mewn glas tywyll.

Cemeg fel gwyddoniaeth		Cam cynnydd 4 - cynnydd a awgrym		Disgrifiadau o'r dysgu o'r cwricwlwm	
Syniadau allweddol	Mae cemegwr yn datblygu ac yn defnyddio modeliau i helpu i egluro fferiona, yn dangos pethau nad y'n hawdd eu gweld, yn fynnwys sylw at nodweddion penodol ac yn eifelych ² neu'n rhagweld ³ ymddydd.	Defnyddio'r model grynauau i: <ul style="list-style-type: none"> • eglurwch drefniant y grynauau ym mhob cyflwr mater • eglurwch beth sy'n digwydd pan fydd defnyddwch ddiagramau grynauau nodol i wahaniaethu rhwng elfen, cyfansoddyn a chymysgedd 	Defnyddwch y model grynauau i egluro beth sy'n digwydd pan fydd rhywbeth yn newid cyflwr ⁴ hylifau a nwyon	Cydnabyddwch nad yw model atomig yn cynrychioli realiti	Rw'n gallu... <ul style="list-style-type: none"> • disgrifio gwaahanol fathau o adweithiau cemegol, egluro eu diben ac atirabod unnyw elfennau o'r cynnyrch sy'n cael ei ffurfio
Sut ydyn ni'n meddwl am gemeg?	Mae defnyddio dulliau salonol i gymrycholi pethau mewn cemeg, fel symbolau, hafaliadau a diagramau, yn golygu bod cemegwr yn gallu cyfathrebu'n glir â'i gilydd ac â chymdeithas yn fyd-eang	Mae mathemateg yn rhan hollbwysig o gemeg er mwyn cynhyrchu a ddansoddi canlyniadau meintiol, ac er mwyn ein helpu i ragweld ymddydd cemegol.	Sylwch nad yw pob blwch yn bwnc addysgu a awgrym. Argymhellir eich bod yn symud o'r chwith i'r dde yn y colofnau hyn yn y drefn sydd fwyaf addas i'ch gwaith cynllunio'r cwricwlwm, gan gysylltu â'r cwestiynau mawr a'r syniadau allweddol pan fydd hynny'n berthnasol a chyfeirio'n ôl at we fframwaith cwricwlwm y Gymdeithas Gemeg Frenhinol.	• Mae mater, a'r ffordd y mae'n ymddwyn, yn diffinio ein bydysawd ac yn ffurfio ein bywydau	• Mae bod yn chwifrydig a chwilio am atebion yn hanfodol i ddeall a rhagfynegi ffenomenau
	Mae cemegwr yn grwpio ac yn osodbarthu pethau fel sylweddau, grynauau, mwyon meithrin deallwriaeth o'r hyn sy'n bodoli, adnabod patrwmau a thueddiadau a datblygu esboniadau gwyddonol	Deall bod modd grwpio deunyddiau a sylweddau yn ôl eu priodweddau ffisegol neu gemegol (er enghraifft, metelau ac anffetelau)	Gwahaniaethu rhwng grŵp a rhes ar y tabl cyfnodol	• defnyddio dulliau gwahanol i ddansoddi deunyddiau er mwyn deall eu cyfansoddiad	• Mae cyfrifiaduraeth yn gosod sail i'n byd digidol
			Defnyddio data moddysgrifio patrwm ym mwyon deunyddau ffisegol grŵp	• defnyddio dulliau gwahanol i ddansoddi deunyddiau er mwyn deall eu cyfansoddiad angen technegau gwahanol ar ddeunyddiau amrywiol er mwyn eu gwahanu a'u mreitio	
			Defnyddio gwybodaeth am bartymau i ragfynegi priodweddau	• amlygiaeth o fodolau i egluro a gwneud rhagfynegiadau	

Disgrifiadau o'r dysgu o bob datganiad o'r Hyn sy'n Bwysgu yn y Maes Dysgu a Phrofiad Gwyddoniaeth a Thechnoleg a allai fod yn berthnasol i'r maes penodol hwn o'r fframwaith. Mae eu lliwiau fel a ganlyn:

- Mae bod yn chwifrydig a chwilio am atebion yn hanfodol i ddeall a rhagfynegi ffenomenau
- Mae mater, a'r ffordd y mae'n ymddwyn, yn diffinio ein bydysawd ac yn ffurfio ein bywydau
- Mae cyfrifiaduraeth yn gosod sail i'n byd digidol

Mae'r datganiadau glas yn cynnwys hyperddolen i adnoddau ac erthygliau perthnasol y Gymdeithas Gemeg Frenhinol sy'n cefnogi'r addysgu ac yn datblygu'r cysyniadau a'r sgiliau penodol hyn

Yn uniongyrchol o fframwaith cwricwlwm y Gymdeithas Gemeg Frenhinol: cwestiwn mawr wedi'i ddilyn gan y syniadau allweddol sy'n ein helpu i ateb y cwestiwn

Mae cysylltiadau trawsgricwlaidd wedi cael eu dangos drwy ddefnyddio'r symbolau canlynol:

Mae meddyfryd dylunio a pheirianneg yn ymdrechion technegol a chreadigol, a'u bwriad yw diwallu anghenion a dymuniadau cymdeithas.

Mae'r byd o'n cwmpas yn llawn pethau byw sy'n dibynnu ar ei gilydd i oroesi

Mae grymoeidd ac egni yn gosod sail i ddeall ein bydysawd

Mae cyfrifiaduraeth yn gosod sail i'n byd digidol

Pam dewis dysgu am ddyfeisiau clyfar?

Mae dyfeisiau clyfar yn cynnig nifer o gyfleoedd ar gyfer addysgu cynnwys cemeg, yn ogystal â nifer o gysylltiadau cwricwlwm gwerthfawr.

Mae **cynnwys cemeg** y cyd-destun hwn yn cynnwys:

- y deunyddiau a ddefnyddiwyd i wneud y ddyfais glyfar: adnabod y math o ddeunydd; cyflyrau mater; model gronynnau: a yw'n elfen neu'n gyfansoddyn?
- priodweddau ffisegol y deunyddiau hyn
- priodweddau cemegol y deunyddiau hyn
- echdynnu'r deunyddiau hyn: yr adweithiau cemegol sy'n digwydd, enghreifftiau bywyd go iawn o hyn
- ymchwilio i briodweddau'r deunyddiau hyn a datblygu sgiliau ymarferol
- 'elfennau mewn perygl' – adnoddau y mae pen draw iddynt a ddefnyddiwyd

Dyma adnoddau defnyddiol i gefnogi'r pwynt bwled olaf hwn: [Elfennau mewn perygl - meddwl yn feirniadol a Bod yn ymwybodol bod nifer o'r elfennau yn adnoddau y mae pen draw iddynt.](#)

Mae **cysylltiadau trawsgwricwlaidd** yn y Maes Dysgu a Phrofiad Gwyddoniaeth a Thechnoleg ar gyfer y pwnc hwn yn cynnwys:

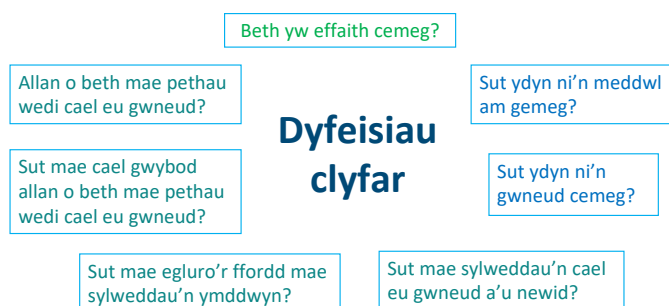
- dysgu am ddeunyddiau a chylchedau trydanol mewn technoleg
- y model gronynnau mewn ffiseg
- trydan a chylchedau mewn ffiseg
- codio mewn cyfrifiadureg
- mesur cyfradd y galon ac effaith ymarfer corff ar hyn mewn bioleg (cysylltiadau â sbectrosgopeg mewn oriawr glyfar)
- defnyddio technoleg a'i heffaith ar ein hiechyd a'n lles
- defnyddio 'deunyddiau sy'n gwrthdaro' a'r goblygiadau moesegol, moesol ac economaidd-gymdeithasol

Nid yw'r rhestrau hyn yn cynnwys popeth, a dim ond man cychwyn yw'r wybodaeth ar gyfer y rheini sydd eisiau rhagor o ganllawiau ac ysbrydoliaeth.

Sut mae defnyddio'r tabl cefnogaeth cynllunio cwricwlwm yn y cyd-destun hwn?

Dechreuwch drwy roi'r cwestiynau mawr o fframwaith cwricwlwm y Gymdeithas Gemeg Frenhinol o amgylch y pwnc/cyd/destun/modiwl addysgu. Mae hyn yn gallu helpu i gynnal natur gysylltiedig y cwestiynau hyn a'r syniadau allweddol sy'n eu hateb. Mae'r holl gwestiynau mawr hyn yn gorgyffwrdd â disgrifiadau perthnasol o ddysgu yn y Datganiadau o'r Hyn sy'n Bwysig: Mae bod yn chwilfrydig a chwilio am atebion yn hanfodol i ddeall a rhagfynegi ffenomenau; ac mae mater, a'r ffordd y mae'n ymddwyn, yn diffinio ein bydysawd ac yn ffurfio ein bywydau.

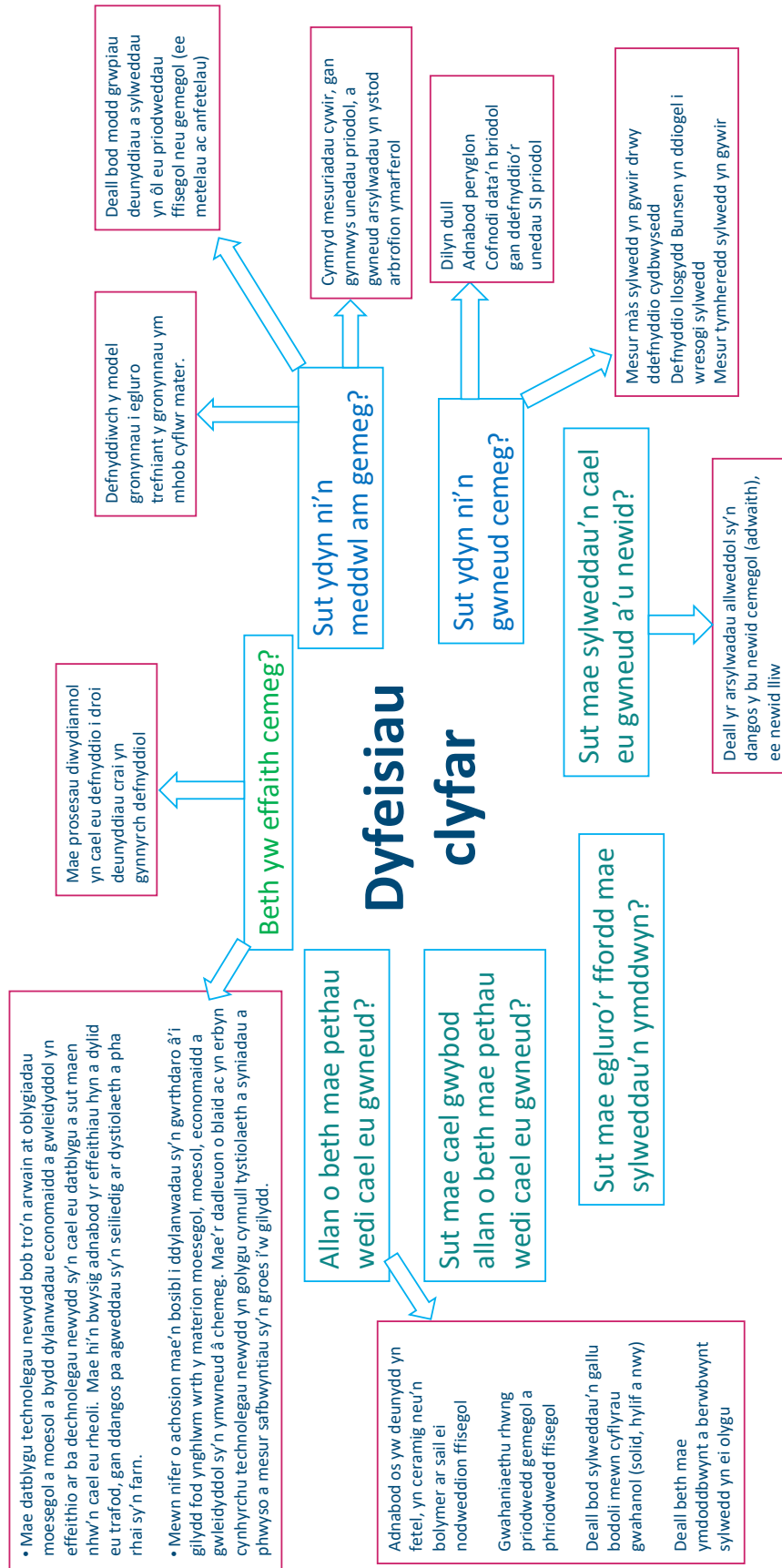
Ffigur 2 Yn gyntaf rhowch y cwestiynau mawr o amgylch y pwnc/cyd-destun/modiwl addysgu.

Meddylwch am bob cwestiwn yn ei dro, gan benderfynu pa ddatganiadau cynnydd ar ochr chwith y tabl allai fod yn berthnasol i'r cyd-destun/pwnc/modiwl addysgu, gweler ffigur 3.

Dyma'r holl ddatganiadau a allai fod yn berthnasol ond nid yw hynny'n golygu y byddai'n rhaid eu haddysgu i gyd ar yr un pryd. Mae hyn i gyd yn dibynnu ar faint o amser sydd gennych chi ar gyfer cyd-destun/pwnc/modiwl addysgu, gan gofio y byddai cysylltiadau i feysydd eraill o'r Maes Dysgu a Phrofiad hefyd. Er enghraifft, efallai byddwch chi ond eisiau defnyddio cyd-destun/pwnc/modiwl addysgu i ganolbwyntio ar briodweddau ffisegol ac wedyn gyda'r pwnc/cyd-destun nesaf gallech chi ddatblygu rhagor o wybodaeth am y priodweddau a chyflwyno priodweddau cemegol. **Y nod yn y pen draw, fel sy'n cael ei amlinellu yn 'Egwyddorion Cynnydd' y Cwricwlwm i Gymru, yw y byddai dysgwyr yn gallu cymhwyso a defnyddio'r wybodaeth hon mewn senarios a chyd-destunau gwahanol, felly efallai y bydd enghreifftiau eraill yn cael eu haddysgu ochr yn ochr (neu efallai ar ôl) hyn er mwyn sicrhau bod y cynnydd hwn yn cael ei ddatblygu.**

Figur 3 Meddylwch am bob cwestiwn mawr yn ei dro gan benderfynu pa ddatganiadau cynnydd allai fod yn berthnasol.

Sut mae'r datganiadau cynnydd hyn yn cysylltu a sut gellid addysgu'r rhain mewn cyd-destun?

Nodwch mai un safbwynt yw hyn; efallai byddwch chi'n dehongli perthnasedd a chysylltiadau'r datganiad cynnydd yn wahanol. Mae'r wybodaeth ganlynol yn enghraifft o sut mae cwestiynau a syniadau'r fframwaith yn gysylltiedig a sut dylid eu haddysgu ochr yn ochr â'i gilydd, nid fel pynciau llinol ar wahân.

Edrychwch ar ffigur 4 ar dudalen 8.

Datganiadau gyda seren borffor

Gall fod yn anodd penderfynu lle mae dechrau. Rydyn ni wedi dewis dechrau gydag addysgu'r datganiadau sydd wedi'u hamlygu â seren borffor yn ffigur 4 ar dudalen 8 oherwydd bod y map cysyniadau allweddol gan Best Evidence Science Teaching yn awgrymu dechrau drwy adnabod deunyddiau. Mae hyn yn plethu'n dda â'r hyn y dylai dysgwyr allu ei wneud erbyn diwedd cam cynnydd 3. Ar ben hynny, ar gyfer y rheini sy'n ymwybodol o driongl Johnstone, mae'n awgrymu bod dysgwyr yn elwa drwy ddechrau gyda'r macrosgopig, sy'n berthnasol iddynt, cyn symud ymlaen i feddwl am ronynnau ac atomau. Os ydych chi eisïau darllen rhagor am hyn, rhowch gynnig ar y dolenni canlynol:

- [Erthygl ymchwil EiC: Triangulation to tame the triplet](#)
- [Erthygl nodwedd EiC: Develop deeper understanding with models](#)
- [Erthygl syniadau EiC: Practical ideas for using Johnstone's Triangle](#)

Gellid addysgu'r dda ddatganiad sy'n cael eu hamlygu yn ffigur 4 fel cyfres o wersi sy'n edrych ar ddeunyddiau ffôn symudol neu oriawr glyfar a'u priodweddau; ac edrych sut rydyn ni'n gwybod bod rhai o'r rhain yn fetelau neu'n bolymerau ac ati.

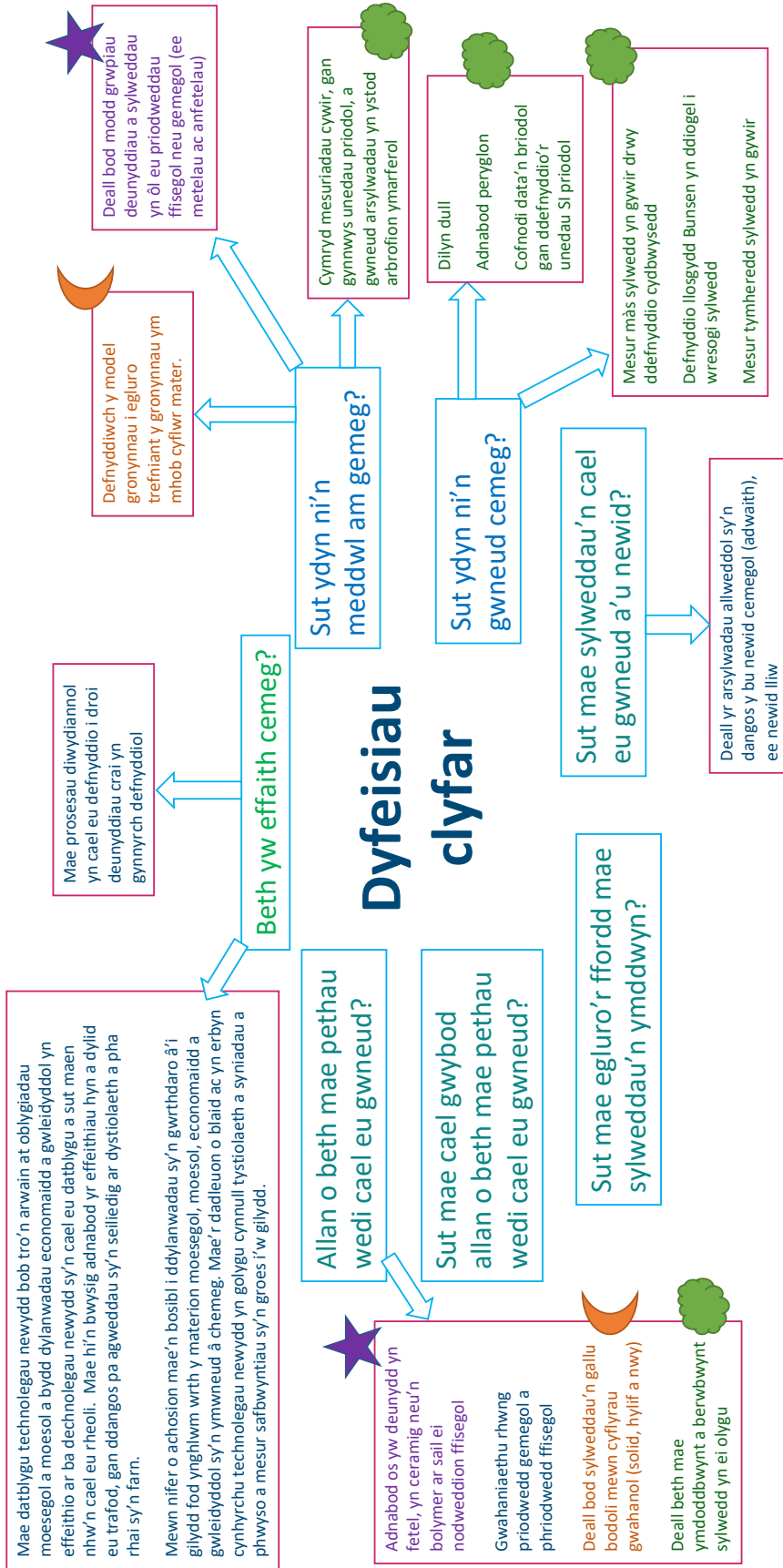
Datganiadau gyda lleuad oren

Ar ôl i chi drafod y priodweddau ffisegol, efallai byddwch chi wedyn yn trafod cyflwr y deunyddiau ac yn cyflwyno'r model gronynnau i'r dysgwyr. Er bod y rhan fwyaf o'r deunyddiau mewn dyfeisiau clyfar yn solid, mae'n bosibl cynnwys cyflyrau perthnasol eraill, er enghraifft mae rhai casys ffôn yn llawn sylweddau addurniadol lliwgar a allai fod yn hylif a/neu'n nwy, mae rhai sgriniau arddangos yn grisial hylif ac ati.

Datganiadau gyda chwmwl gwyrdd

Byddai hyn yn arwain yn dda i'r grŵp nesaf o ddatganiadau, wedi'u marcio ar ffigur 4 gyda chwmwl gwyrdd. Gallech chi efallai addysgu cyfres o wersi am yr hyn sy'n digwydd wrth ymdoddi ac sut mae hyn yn gysylltiedig ag ymdoddbwynt ac yn yr un modd ar gyfer berwbwynt. Mae hyn yn rhoi nifer o gyfleoedd i ddatblygu sgiliau ymarferol. Yn naturiol, fydden ni ddim yn ymdoddi ffôn symudol nac oriawr glyfar, ond gallwch edrych ar ddata sy'n ymwneud â'r deunyddiau/metelau go iawn sydd mewn dyfais glyfar ac o bosibl gallech gynnal ymchwiliadau ymarferol mwy traddodiadol lle caiff ymdoddi sylweddau gwahanol ei ymchwilio a thrafodwch pam na fyddai'r rhain yn addas ar gyfer dyfais glyfar. Mae'n bosibl wedyn datblygu dealltwriaeth o newidiadau mewn cyflwr, a fyddai'n golygu symud i'r datganiadau sy'n fwy i'r ddeg yn y tabl yn y ddogfen gefnogaeth. Ar gyfer yr enghraifft hon, mae llwybr gwahanol wedi cael ei ddewis ond, y pwynt yw eich bod yn cynllunio eich cwricwlwm mewn ffordd sy'n addas i chi.

Figur 4 Awgrym ar gyfer trefn i ddechrau gweithio drwy'r datganiadau cynnydd, gweler pob grŵp symbol/lliw.

Datganiadau gyda seren goch

Yn olaf, gallai fod yn bosibl dechrau edrych ar y gwahaniaeth rhwng priodwedd ffisegol a chemegol, edrychwch ar y datganiadau sydd â seren goch yn ffigur 5 ar dudalen 10.

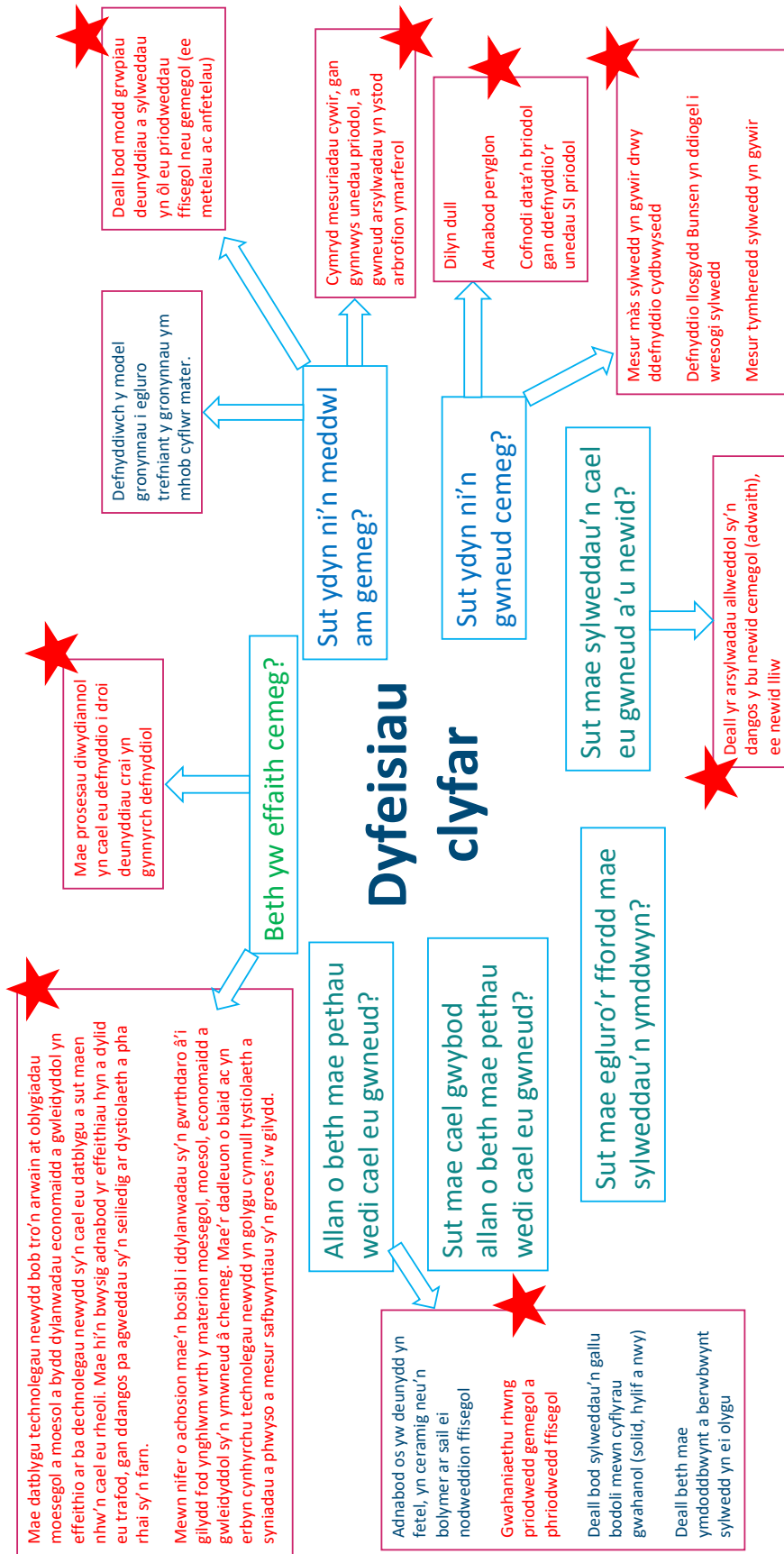
Er enghraifft, mae copr mewn dyfais glyfar. Mae dysgwyr wedi datblygu dealltwriaeth o briodweddau ffisegol copr (ymdoddbwynt a berwbwynt uchel, hydwyth, hydrin, dargludydd da) sy'n dynodi metel. Gallai dysgwyr nawr archwilio beth sy'n digwydd os byddwn yn ceisio ei adweithio â sylweddau eraill. Gallai ocsideiddio metelau fod yn enghraifft o hyn, sydd eisoes yn cael ei addysgu'n gyffredin ar y cam hwn o ddysgu. Gall dysgwyr ddechrau datblygu dealltwriaeth o sut rydyn ni'n gwybod bod newid cemegol wedi digwydd a/neu edrych i adweithedd metelau gwahanol.

Gellid wedyn datblygu'r dysgu hwn ymhellach, naill ai yn yr un cyd-destun/pwnc ac/neu eraill. Bydd y dysgwyr yn dechrau deall sut mae cynrychioli hyn fel mae cemegwyr yn ei wneud mewn hafaliadau a'r hyn sy'n digwydd go iawn ar lefel atomig. Am y tro, efallai mai'r nod fyddai cyflwyno'r syniad o briodweddau cemegol a newidiadau cemegol a sut mae priodweddau cemegol a ffisegol yn wahanol. Mae hwn yn gysyniad sylfaenol i'w ddeall yn nes ymlaen yn eu dysgu pan fyddan nhw'n dechrau siarad am strwythur a bondio ac ati.

Efallai byddwch chi hefyd yn trafod sut caiff metelau eu hechdynnu – nid yw copr yn dod allan o'r ddaear yn barod i'w ddefnyddio – a'r newidiadau cemegol sy'n digwydd ar sail priodweddau cemegol i echdynnu'r metel pur.

Mae'r pwnc cyfan hwn yn cysylltu â goblygiadau ehangach am ddefnyddio technoleg a sut mae'r deunyddiau sy'n cael eu defnyddio mewn dyfeisiau clyfar yn gyfyngedig/â phen draw iddynt a'u bod yn rhedeg allan a'r hyn gallwn ni ei wneud i fynd i'r afael â hyn. Mae gan hyn effeithiau cymdeithasol ac economaidd – mae echdynnu a phrosesu metelau'n chwarae rhan bwysig yng Nghymru ac mae cymunedau wedi cael eu hadeiladu o amgylch hyn, yn ogystal â mwyngloddio sy'n digwydd ar raddfa fyd-eang. Mae'n bosibl plethu'r pwynt olaf hwn drwy'r cyd-destun hwn gan ddibynnu ar y metelau a ddewisir i ddysgu amdanynt.

Figur 5 Cam olaf a awgrymir ar gyfer gweithio drwy'r datganiadau cynnydd drwy ddefnyddio'r cyd-destun hwn.

Dulliau eraill o ddefnyddio'r model hwn

Wrth gwrs, nid oes yn rhaid i'r model hwn fod yn seiliedig ar bynciau. Unwaith eto, mae'n dibynnu ar sut mae eich ysgol yn cynllunio ei chwricwlwm. Mae hi'n hawdd gwneud neu addasu'r camau hyn os ydych chi'n ystyried beth i'w addysgu yn y modiwl, tymor neu flwyddyn gyntaf. Mae'r enghraifft hon yn nodi nifer o ddatganiadau a allai fod yn berthnasol, ond mae modd torri'r rhain i lawr neu ychwanegu atynt pan fyddwch chi'n gweld bod hynny'n addas, ar gyfer y cyfnod addysgu sydd gennych chi.

Mae enghreifftiau isod o sut mae modd addasu hyn yn ôl eich dysgwyr neu anghenion eich cwricwlwm pan fyddai hyn yn cael ei addysgu. Mae hefyd modd defnyddio'r rhain i helpu gydag addysgu gwahaniaethol er mwyn darparu ar cynnydd sydd wedi'i deilwra yn ôl dysgwyr unigol fel sy'n cael ei amlinellu yn y Cwricwlwm i Gymru, hy efallai fod gennych chi ddysgwyr sy'n gweithio ar yr un syniad allweddol ar lefelau cynnydd gwahanol.

- Tynnwch rywbeth rydych chi'n teimlo nad yw'n angenrheidiol, gan eich bod wedi rhoi sylw iddo o'r blaen ac mae'r dysgwyr wedi'i ddeall
- Cyfnewidiwch ddatganiadau gyda rhai sy'n fwy i'r dde yn y tabl cefnogaeth cynllunio cwricwlwm. Er enghraifft, cyfnewid y datganiad 'deall arsylwadau allweddol sy'n dangos bod newid cemegol (adwaith) wedi digwydd, ee newid lliw' am 'deall bod hafaliadau geiriau yn cynrychioli beth sy'n digwydd yn ystod adwaith cemegol' er mwyn i'r dysgwyr sy'n barod allu troi eu harsylwadau ac enwau adweithyddion a chynnyrch yn hafaliadau geiriau, ar yr un pryd â deall yr hyn maen nhw'n ei gynrychioli.

Wrth i chi symud ar draws y tabl o'r chwith i'r dde byddwch chi'n datblygu'r ateb i bob cwestiwn ac yn gallu dechrau atag y ddau gwestiwn mawr arall nad ydyn nhw'n cael sylw yma.